

Medfinansieras av Europeiska unionen

Blåa värdekedjor för siklöja, braxen och lake

Projektet, som är finansierat av Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, drivs av SFPO i samarbete med Insjöfiskarnas Centralförbund, forskningsinstitutet RISE, Axfoundation och beredningsindustrin (Guldhaven Pelagiska och Resursfisk). Projektets syfte är att kartlägga möjligheterna att skapa en hållbar värdekedja för siklöja, braxen och lake, från fångst till konsument.

I projektet undersöktes hur mycket av dessa fiskar som går att fiska och vilka möjligheter det finns att förädla och sälja dem. Flera nya produkter togs fram inom projektet. En viktig del av projektet var att ta reda på var de största bristerna i värdekedjan finns, till exempel inom logistik och infrastruktur.

Resultaten visar att en stor flaskhals är fryskapaciteten både hos yrkesfiskare och i beredningsindustrin. Fångsterna är ofta små och det är svårt att hålla fisken färsk utan frysning och dyrt att transportera små mängder till beredningsindustrin.

Trots rikliga bestånd är siklöja, braxen och lake underutnyttjade. Idag fångas 500 – 1900 ton siklöja årligen, men endast en liten del används som livsmedel. För braxen och lake är siffrorna ännu lägre. Det finns dock mycket potential. Braxen har potential att nå upp till 750 ton fårs per år, men det kräver i så fall investeringar i till exempel frysar och nya fiskeredskap. Dessutom behövs förändringar i regelverket för att möjliggöra fiskelicenser för deltidsfiske, något som inte går i Sverige idag. Fanns den möjligheten skulle det kunna locka unga människor att börja fiska vid sidan av studier eller arbete.

Efterfrågan på produkter från dessa fiskar saknas inte. Bland tidigare försäljningssuccéer finns till exempel braxenburgare. En spännande nyhet, som tagits fram inom projektet är siklöjesspread, som är gjord av rökt siklöja som basvara. En annan produkt av siklöja är boquerones, filead och marinerad siklöja i vinäger. Boquerones har redan fått stor uppskattning i restaurangvärlden.

I dagsläget fiskas det väldigt lite lake i Sverige. Laken provsmakades av en testpanel som bedömde den att vara en utmärkt matfisk med stor potential för vidareutveckling av både produkter och fisket.

Projektet har via samarbetspartnern RISE utfört en hållbarhetsanalys som visade att dessa fiskar har betydligt lägre klimatavtryck än till exempel norsk odlad lax som har ett avtryck på tre kilo koldioxid per kilo. Braxen och lake har ett avtryck på 0,85 kilo koldioxid per kilo och siklöja ännu lägre, 0,21 kilo koldioxid per kilo.

Framtidsplanerna inkluderar utveckling av fler produkter av braxen och lake, jobba med marknadsföring samt försöka få till ett förenklat regelverk, utökad datainsamling och bättre beståndsuppskattningar. I detta har både Havs- och vattenmyndigheten och SLU ett stort ansvar.

Projektet visar att med rätt satsningar kan underutnyttjade fiskarter bli viktiga både för svenska konsumenter och för att minska importberoendet – samtidigt som det bidrar till ett mer hållbart matsystem.

//Faktaruta//

Blåa värdekedjor för siklöja, braxen och lake

Projektägare: Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO).

Projektslut: 2024-12-31.

Beviljade medel från: Europeiska havs-, fiskeri-och vattenbruksfonden.

Budget: Drygt 1,3 miljoner.

Kontakt: Teija Aho. Mobil: 0763-75 80 32. Epost: teija@sfpo.se.